

Betreft

Wijziging van de Wet wapens en munitie (verkoop en dragen van messen)

Geachte mevrouw Yeşilgöz-Zegerius,

Met grote interesse hebben de Raad Nederlandse Detailhandel (RND), Thuiswinkel.org, Vakcentrum en INretail (hierna: branches) kennisgenomen van de Wijziging van de Wet wapens en munitie (hierna: Wwm). Gezamenlijk behartigen de branches de belangen van zowel fysieke als online winkels waarvan een deel (gebruiks)messen verkoopt die onder de voorgestelde wet komen te vallen. Wij maken graag gezamenlijk van de gelegenheid gebruik om op de inhoud van de voorgestelde wet te reageren.

Algemene appreciatie

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid bereidt een aanpassing voor van de Wwm om de verkoop aan minderjarigen van (bepaalde) gebruiksmessen en het dragen daarvan in de openbare ruimte te verbieden. De overheid maakt zich, net als de branches, zorgen over het gebruik en het in bezit hebben van gebruiksmessen onder minderjarigen vanwege een stijgend aantal steekwapenincidenten onder minderjarigen. Daarom is het goed dat er wordt gewerkt aan maatregelen en acties om het bezit van messen onder minderjarigen aan te pakken. Wij onderschrijven dan ook nadrukkelijk het doel van het wetsvoorstel: “bij te dragen aan de terugdringing van het bezit en het gebruik van steekwapens door minderjarigen in de openbare ruimte”.

Wij zien de wet, met als onderdeel een verkoopverbod aan minderjarigen, als één van de middelen om het bezit en gebruik van gebruiksmessen als steekwapens in de openbare ruimte door minderjarigen terug te dringen. Het is niet hét middel, maar in combinatie met andere acties, maatregelen en initiatieven kan deze voorgestelde wetswijziging zeker bijdragen aan het doel. Daarbij merken wij op dat de handhaving proportioneel moet zijn (zie afsluitende alinea).

Wij hebben voorts nog enkele andere opmerkingen op en vragen over de voorgestelde aanpassing van de Wet wapens en munitie.

Ministeriële regeling – betrekken bedrijfsleven

De branches hebben in 2022 in het kader van het Actieplan Wapens en jongeren, vrijwillige afspraken met de Rijksoverheid gemaakt over de verkoop van messen aan minderjarigen. Op 10 november 2021 hebben wij deze afspraken ook gepresenteerd aan ministers Dekker en Grapperhaus en de bij het actieplan betrokken burgemeesters.

Het actieplan is een integraal pakket van verschillende preventieve en repressieve maatregelen, waaronder een toolkit die retailers stimuleert mee te doen en de (web)winkelcommunicatie ondersteunt. De vrijwillige afspraken met het bedrijfsleven over een verkoopverbod aan minderjarigen vloeien voort uit het actieplan. Het

wetgevingsproces van de voorgestelde wetswijziging kostte meer tijd dan voorzien en daarom zijn we, als tijdelijke oplossing, alvast tot vrijwillige afspraken gekomen.

De branches zijn in het kader van de maatschappelijke verantwoordelijkheid die zij willen nemen graag bereid geweest deze afspraken te maken en hebben waar nodig beleid hiervoor in de bedrijfsvoering ingevoerd. De wet is een logisch vervolg hierop. De branches pleiten ervoor dat bij de verdere invulling van de ministeriële regeling(en) het bedrijfsleven betrokken blijft en dat ervaringen en praktijkvoorbeelden van het bedrijfsleven met de vrijwillige afspraken hierin worden meegenomen. Hierbij moet ook in samenspraak tot afspraken gekomen worden hoe de leeftijdscontrole er in praktijk uit moet gaan zien en daarbij streven naar minimale administratieve lasten voor retailers.

Praktijkvoorbeelden en ervaringen

In de wijziging van de wet wordt voorgesteld gebruiksmessen die bij geweldsincidenten kunnen worden gebruikt aan te wijzen als wapen in de zin van de Wwm. Hierdoor wordt het voor eenieder in beginsel verboden om dergelijke voorwerpen in de openbare ruimte te dragen. Met het oog op het gebruik daarvan voor legitieme doeleinden wordt voorgesteld de vrijstellingsmogelijkheden daarop af te stemmen. Daarnaast wordt voorgesteld een verbod op de verkoop van die voorwerpen aan minderjarigen in te voeren. Dit laatste sluit aan bij de vrijwillige afspraken met de detailhandel over het verkoopverbod van messen aan minderjarigen. Het verbod wordt beperkt tot de (gebruiks)messen die op straat bij geweldsincidenten worden gebruikt en als wapen zijn aangewezen. Dit is belangrijk, omdat de definiëring van 'een mes' lastig is. Een boter mes bijvoorbeeld is qua vormgeving geen steekwapen.

Ook de verpakkingsvorm die in de wet omschreven gaat worden is relevant. Zo wordt als voorbeeld beschreven dat het vervoer van reguliere keukenmessen in een deugdelijk foudraal moet plaatsvinden. Behalve een foudraal zoals nu de concept tekst omschrijft, hebben echter ook kartonnen verpakkingen, blisterverpakking of een plastic hoes dezelfde mes-beschermende functie als een foudraal.

Bij de hierboven genoemde vrijwillige afspraken is de keuze gemaakt om 'messen' niet nader te definiëren, omdat de diversiteit in de detailhandel en de diversiteit van productaanbod qua messen te groot is. Hierdoor was het niet mogelijk een eenduidige definitie te maken. Het was aan de bedrijven zelf om te bepalen welke messen onder het verbod komen te vallen. Sommige winkels hebben er voor gekozen om bijvoorbeeld niet een schroevendraaier onder het verbod te plaatsen, maar wel andere producten die in de winkel worden verkocht. Andere winkels hebben de bestkessen niet onder het verbod geplaatst, maar wel alle overige keukenmessen. Sommige andere winkelformules hadden al eigen beleid met betrekking tot de verkoop van messen aan minderjarigen, voordat de vrijwillige afspraken werden gemaakt. Deze aanpak heeft gezorgd voor een praktische werkbare uitvoering van de huidige vrijwillige afspraken.

Bij het wetsvoorstel moet ook rekening gehouden worden met feit dat er legitieme redenen voor minderjarigen kunnen zijn om een mes aan te schaffen of bij zich te dragen. Bijvoorbeeld voor het volgen van een horeca-opleiding.

De branches stellen aan het ministerie voor om in aanloop naar de invoering van de wijziging van de Wwm in nader overleg te treden met het bedrijfsleven om gezamenlijk tot de aanwijzing van de messen en dus eenzelfde realistische invulling van de regeling te komen als bij de vrijwillige afspraken. Dit zorgt ervoor dat de wet praktisch goed uitvoerbaar blijft. Anders bestaat de kans dat de wet zijn doel voorbij schiet. Vraag is wel hoe bij het aanwijzen zal worden omgegaan met nieuwe producttypes die op de markt worden gebracht.

Online verkoop

In het voorstel wordt de retailer verplicht om ook bij de binnenlandse verkoop op afstand een leeftijdsverificatiesysteem te gebruiken waarmee wordt vastgesteld dat de koper op het tijdstip van de verkoop de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Het is belangrijk dat alle binnen- en buitenlandse verkoopkanalen onder de wet komen te vallen. Dit draagt bij aan het terugdringen van het bezit en gebruik van steekwapens in de openbare ruimte in ons land en zorgt voor een gelijk speelveld tussen fysieke winkels en online verkoopkanalen.

In het wetsvoorstel worden de kosten accuraat weergegeven voor de fysieke retail. Uit ervaring weten we dat er online ook kosten mee gemoeid gaan. Het gaat hierbij om de kosten die de herinrichting van de website met zich mee brengt, zoals implementatie van leeftijdsverificatie. Het implementeren is voor webwinkels een lastig proces, het is kostbaar en staat bovendien vaak niet in verhouding tot de afzet van het aantal verkochte messen.

De branches pleiten voor een Europees systeem dat de leeftijd echt goed kan controleren, waar moeilijker mee te frauderen is en dat eenvoudig en goedkoop is. Dit is in lijn met hoe dit ook fysiek gefaciliteerd wordt door de overheid in de vorm van identiteitskaart, paspoort en rijbewijs. Leeftijdscontrole bij bezorging aan de deur is hier een praktische oplossing voor ook al zullen de kosten voor bezorging waarbij leeftijdscontrole is vereist stijgen.

Om in de toekomst de leeftijdscontrole al bij de online aankoop uit te kunnen voeren pleiten de branches voor het ontwikkelen van een algemene login waarvan alle webwinkels gebruik kunnen maken en waarin ook de leeftijd wordt gecheckt wanneer dat nodig is. Als een elektronisch identiteitssysteem onderdeel wordt van deze wet, dan dient dit systeem door de overheid te worden aangeboden en een betrouwbare identificatie op het internet mogelijk te maken. Het systeem moet praktisch uitvoerbaar zijn, gemakkelijk te implementeren zijn, geen grote administratieve lasten meebrengen en het gebruiksgemak van het online kanaal verbeteren.

thuiswinkel
.org

KONINKLIJKE
INRETAIL

Buitenlandse aanbieders

Het voorstel richt zich voor wat betreft de verkoop van messen op de Nederlandse verkooppunten (online en offline). De verkoop van messen aan minderjarigen via buitenlandse platforms en websites wordt hiermee helaas niet aan banden gelegd. Het kopen van messen door minderjarigen via deze websites is natuurlijk niet toegestaan volgens het voorstel, maar de douane staat voor een onmogelijke taak om alle pakketten te controleren om te bekijken of het pakket wel aan een meerderjarige is verkocht. In het voorstel blijven er helaas mogelijkheden bestaan voor minderjarigen om via buitenlandse aanbieders een mes aan te schaffen. De branches stellen voor dat Nederland in Europees verband de verkoop van messen aan minderjarigen bespreekt om zo een gelijk speelveld te creëren en minderjarigen geen alternatieven houden voor de aanschaf van een mes.

Tot slot, een opmerking over de maximale boete van € 8.700,- die winkeliers volgens het wetsvoorstel opgelegd kunnen krijgen bij de verkoop van een mes aan een minderjarige. In de situatie van bewuste fraude van de leeftijdscheck door de koper zou de verkopende partij disproportioneel gestraft worden. De branches vinden dit niet te rechtvaardigen.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid onze reactie op de wijziging van de Wwm mondeling verder toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Wouter Weide - Raad Nederlandse Detailhandel - RND
Djim Segers – Thuiswinkel.org
Theo Urselmann – Vakcentrum
Jeroen van Dijken - INretail